

УДК 721

DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2025.37.16>

ВЕРНАКУЛЯРНЕ ЗОДЧЕСТВО В НОВІТНІЙ АРХІТЕКТУРІ КИТАЮ

Мартиненко Анна Сергіївна¹, Новак Наталя Василівна²

¹ кандидат архітектури, доцент кафедри основ архітектурного проектування,
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова, Харків, Україна,

e-mail: annamartinenko2012@gmail.com, orcid: 0009-0001-1266-4459

² кандидат архітектури, доцент кафедри основ архітектурного проектування,
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова, Харків, Україна,

e-mail: nata1nova1@gmail.com, orcid: 0000-0001-6209-4469

Анотація. Мета. Метою статті є виявлення та проведення аналізу способів трансляції вернакулярного зодчества в сучасній китайській архітектурі. Особлива увага приділяється осмисленню традиційної спадщини через сучасні проєктні стратегії провідних китайських архітекторів.

Методологія. У дослідженні використано якісний метод аналізу кейсів реалізованих архітектурних об'єктів, що інтегрують вернакулярні принципи в сучасній практиці. Основним аналітичним інструментом стала типологізація каналів трансляції традицій – об'єктно-морфологічного, символіко-метафоричного, контекстуального, – що дозволило комплексно оцінити взаємодію традиції та інновації. Аналіз проведено на прикладі реалізованих проєктів Ван Шу, Чжу Пея та бюро "Oneartharch architect".

Результати. Виявлено, що сучасна китайська архітектура інтегрує елементи вернакулярного зодчества не лише на формальному рівні, а й через філософські, екологічні та культурні стратегії. Проєкти Ван Шу демонструють об'єктно-морфологічний і контекстуальний канали трансляції: використання вторинних традиційних матеріалів, локальних конструкцій, адаптацію до клімату. У роботах Чжу Пея простежуються символіко-метафоричний підхід і відтворення культурної пам'яті через форму й простір. Архітектори Oneartharch працюють переважно в межах контекстуального та процесуального каналів: фокусуються на досвіді перебування, локальних ремеслах, участі громади в будівництві. Усі три підходи формують архітектуру, що поєднує традицію та інновації.

Наукова новизна. Уперше проведено комплексний аналіз трансляції вернакулярної традиції в новітній китайській архітектурі через п'ять аналітичних каналів. Розкрито потенціал взаємодії локальної спадщини та сучасного проєктування.

Практична значущість. Матеріали можуть бути використані в освітньому процесі й у проєктуванні архітектури, що базується на принципах сталого розвитку, адаптивності й культурної тяглості. Досвід Китаю є цінним для країн, які прагнуть переосмислити свою традиційну архітектуру в сучасному контексті.

Ключові слова: сучасна архітектура Китаю, вернакулярне зодчество, трансляція традиції, архітектурна ідентичність.

ВСТУП

У сучасних умовах глобалізації та стрімкого розвитку технічного прогресу питання збереження й актуалізації архітектурної спадщини стають дедалі важливішими для формування національної ідентичності. Китай, як одна з найдавніших цивілізацій із багатою архітектурною традицією, переживає період активного переосмислення та трансформації власної будівельної культури. Вернакулярне зодчество – тобто традиційна народна архітектура – поступово інтегрується з новітніми архітектурними практиками, стає джерелом не лише формальних рішень, а й філософських, соціокультурних і екологічних концепцій. Вивчення механізмів трансляції традиційних елементів у сучасну китайську архітектуру дозволяє не тільки зберегти історичну тяглість, а й розвивати нові тенденції у проектуванні, що відповідають актуальним викликам часу.

Актуальність цього дослідження зумовлена потребою в розробленні методології впровадження традиційних матеріалів, конструкцій і просторових принципів до сучасної практики, а також пошуком нових стратегій збереження ідентичності в умовах урбанізації та глобалізації. Окрім того, новітня китайська архітектура, яка розвивається на зламі тисячоліть, стає інноваційним полігоном для випробування нових концепцій, які базуються на синтезі традиційного та сучасного. Це робить дослідження особливо актуальним для розуміння шляхів гармонійного розвитку містобудівних структур у Китаї та світі.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У сучасній науковій літературі питання вернакулярного зодчества в архітектурі Китаю розглядається з різних перспектив: від історичного аналізу до сучасних тенденцій сталого розвитку й трансформації матеріалів.

Класичні основи теми окреслені у праці О. Заварзіна (2017 р.) [1], де досліджується мистецтво архітектури Китаю, її еволюція, взаємозв'язок конструктивних рішень із культурними та філософськими принципами. Саме тут розкрито значення традиційних будівельних матеріалів і технологій для збереження ідентичності сучасної архітектури.

Вагомий внесок у розуміння механізмів трансляції традиційного досвіду зроблено в дисертації А. Мартиненко (2019 р.) [2], яка фокусується на періоді від кінця XVIII до початку XXI ст. і аналізує зміни у професійній архітектурі під впливом вернакулярної спадщини. Автор виокремлює ключові канали передачі архітектурних традицій у сучасну практику.

Практичні аспекти інтеграції традиційних матеріалів у сучасному контексті висвітлені у статті С. Мяо (2020 р.) [11] (тут і далі прізвища авторів, що згадуються в основному тексті статті, зазначаються мовою статті – А. М.; Н. В.), де йдеться про переосмислення та використання традиційної цегли, дерева, глини та бамбука в новітніх проектах. Питання трансформації форм і функцій розкрито в подальшому дослідженні С. Мяо (2021 р.) [12], що акцентує на творчій інтерпретації спадщини в сучасній архітектурній мові.

Окрему увагу дослідники приділяють біокліматичному підходу. Так, у роботі Х. Хуан і співавторів (2024 р.) [7] розглянуто стратегії біокліматичного дизайну вернакулярної архітектури на південному сході Китаю, а у статті Л. Цзінся (1996 р.) [8] проаналізовано біокліматичні особливості традиційної забудови різних регіонів країни. Л. Ян, Дж.К. Лам, Дж. Лю (2005 р.) [18] та Дж.К. Лам, Л. Ян, Дж. Лю (2006 р.) [9] у дослідженнях розвивають тему пасивного проектування і адаптації будівель до місцевих кліматичних умов, що є важливим для сучасного сталого будівництва.

Культурний вимір вернакулярної архітектури ґрунтовно висвітлено в роботі К. Лю та співавторів (2019 р.) [10], де акцентовано на збереженні та життєздатності традиційних поселень у регіоні Цзяннань, а також на ролі просторової організації для підтримки культурної сталості.

Важливими джерелами для аналізу сучасної практики є матеріали ArchDaily: К. Чень (2020 р.) щодо Центру села Мача [3], Хань Шуан (2020 р.) про Музей імператорської печі Цзіндечжень [6], а також К. Чень (2022 р.) про Художній центр Цзибо [4]. У цих працях детально розглядаються приклади інтеграції традиційних матеріалів, адаптації архітектурних форм і врахування локального контексту в новітніх проектах.

Загалом, сучасні дослідження демонструють глибину та різноплановість підходів до трансляції вернакулярного зодчества в новітню архітектуру Китаю, підкреслюють значення історичної спадщини для сталого розвитку, культурної ідентичності й інноваційного проектування.

МЕТА

Метою статті є виявлення та систематизація основних підходів до трансляції вернакулярного зодчества в новітній китайській архітектурі, аналіз їхнього впливу на формування сучасного архітектурного середовища та визначення потенціалу для подальшої адаптації традиційних практик у майбутніх

проектах. Дослідження має на меті не лише описати існуючі практики, а й запропонувати нові шляхи запровадження традиційних елементів у сучасне проектування, що сприятиме збереженню національної ідентичності та розвитку сталого архітектурного середовища.

Для досягнення поставленої мети пропонується виконати такі кроки:

1. Визначити основні канали трансляції традиційної архітектурної спадщини в сучасній китайській архітектурі.

2. Проаналізувати приклади реалізації цих підходів у роботах провідних китайських архітекторів і архітектурних бюро.

3. Оцінити вплив вернакулярних практик на стійкість, ідентичність та інноваційність сучасної архітектури Китаю.

4. Сформулювати рекомендації щодо інтеграції традиційних елементів у сучасне проектування з урахуванням світових тенденцій і локального контексту.

Методологічно дослідження спирається на аналіз наукових публікацій, кейс-стаді сучасних архітектурних об'єктів, а також на систематизацію каналів трансляції традиційних цінностей, серед яких виокремлюються об'єктно-морфологічний, символіко-метафоричний, феноменологічний, процесуальний і контекстуальний [2]. Особлива увага приділяється порівняльному аналізу різних проектних стратегій, залученню експертних оцінок.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

У сучасному архітектурному полі співіснує багато підходів до осмислення і трансляції традиційної спадщини, кожен із яких відображає визначену систему цінностей і професійних орієнтирів. Архітектори свідомо обирають ті стратегії проектування, які відповідають їхньому світогляду й ідеологічним пріоритетам. Створення нового архітектурного об'єкта часто передбачає переосмислення історичного досвіду крізь призму сучасних викликів і потреб.

Цей процес відбувається за допомогою різних каналів, що визначають, які елементи минулого стають значущими й інтегруються в сучасній практиці. Основними каналами трансляції традиційного зодчества у професійну архітектуру є: об'єктно-морфологічний, символіко-метафоричний, феноменологічний, процесуальний та контекстуальний. Кожен із цих підходів акцентує на окремих аспектах спадщини – від матеріальної форми й конструктивних рішень до змісту, атмосфери, сценаріїв використання простору чи його відповідності контексту [2].

Поєднання та взаємодія зазначених каналів у сучасній проектній практиці

дозволяють створювати багатопланову, змістовну архітектуру, яка водночас ґрунтується на традиціях і орієнтована на майбутнє.

Високі темпи розвитку економіки й промислового виробництва в Китаї наприкінці XX ст. створили особливі умови для становлення сучасної архітектури в державі. Нині в архітектурному полі Китаю співіснує низка підходів до трансляції архітектурної спадщини, кожен із яких відображає власну систему цінностей і проектних орієнтирів.

За одним із підходів процедури трансляції традиційного зодчества відбуваються за сценарієм модернізації, переосмислення традиційних матеріалів, конструкцій і технологій у межах об'єктно-морфологічного каналу. Цей канал трансляції зосереджується на морфологічних ознаках архітектурного об'єкта та його властивостях. За допомогою цього каналу трансляції архітектор інтерпретує об'ємно-просторові та планувальні рішення.

Яскравим прикладом звернення до традиційної архітектури є практика архітектора Ванг Шу. У своїх об'єктах він часто використовує традиційні будівельні матеріали, як-от керамічна черепиця і вторинна цегла, що інтегруються в сучасній будівлі. Яскравим відомим прикладом може слугувати будівля Історичного музею Нінбо (Ningbo History Museum, 2008 р.). Архітектор не лише використовує матеріали минулого, а й експериментує з їхньою структурою для створення унікальних об'ємно-просторових композицій, що відображають дух місця (рис. 1).

Серед ключових філософських положень архітектора: акцент на інтеграції архітектури з її екологічним і культурним контекстом; пропаганда використання традиційних матеріалів і методів у сучасному дизайні; зосередженість на сталому розвитку та впливі будівництва на навколишнє середовище. Ці основи не лише визначили архітектурний почерк Ван Шу, але й установили стандарт у взаємодії архітектури з культурою та навколишнім середовищем, роблячи кожную споруду живою частиною свого місця. Крізь цю призму Ванг Шу та його команда бачать не просто будівлі, а й відродження наратива, такого ж давнього, як і цивілізації, у яких вони знаходяться [17].

Університетський кампус Сяншань (Xiangshan Campus, 2020 р.) є прикладом використання традиційних матеріалів. Тут архітектор використовує традиційні матеріали, як-от дерев'яні конструкції, черепиця, глиняна штукатурка. Велике значення надається використанню природних кольорів і локальних будівельних технік. На фасадах були

Рис. 1. Історичний музей Нінбо, Китай, 2008 р., архітектор Ванг Шу

Рис. 2. Університетський кампус Сяншань, м. Ханчжоу (Китай), 2020 р., архітектор Ванг Шу

використані 500-річна цегла та кераміка, з будинків, які були розібрані з навколишніх селищ. Цей підхід відображає шанування історії та традиційної китайської філософії про переродження та повторне використання [13]. Окрім того, використання традиційних матеріалів сприяє кращій терморегуляції в будівлі, що забезпечує екологічну та біокліматичну ефективність (рис. 2).

Це є ознаками використання ще одного каналу трансляції вернакулярного зодчества в сучасній архітектурі – контекстуального каналу. Контекстуальний канал базується на пристосуванні архітектурних рішень до середовища: кліматичних умов, природних ресурсів, локальних соціальних і культурних умов. Ці адаптаційні стратегії часто запозичуються у проєктах стійкої, біокліматичної чи інклюзивної архітектури.

Одним із головних завдань Чжу Пей вважає відновлення зв'язку сучасного міського Китаю з його корінням, переосмислення вернакулярної мови в сучасному контексті для вкладення внеску в регіональне розмаїття сучасної архітектури, що відповідає її місцевому контексту.

Один з його найвідоміших об'єктів – Музей імператорської печі Цзіндечжень (Jingdezhen Imperial Kiln Museum, 2020 р.) – став справжнім маніфестом повернення до коріння шляхом повторного використання матеріалу цегли старих розібраних печей імператорської порцелянової мануфактури (рис. 6). Побудований у провінції Цзянсі, де впродовж століть виготовляли імператорську порцеляну, музей є серією бетонних склепінчастих просторів, вишикуваних паралельно один одному, облицьованих цеглою місцевого виробництва. Запозичення форми склепіння імператорських печей і вторинне використання цегли свідчить про застосування архітектором Чжу Пей у будівлі Музею імператорської печі Цзіндечжень об'єктно-морфологічного каналу трансляції шляхом інтерпретації традиційного матеріалу та трансформації форми склепіння печі у простір цілого музею (рис. 3).

Рис. 3. Музей імператорської печі Цзіндечжень, м. Дзіндечжень (Китай), 2020 р., архітектор Чжу Пей

Окрім того, об'єкт має символічне навантаження. П'ять заглиблених внутрішніх дворів різного розміру мають різні теми: золото, дерево, вода, вогонь, земля. Ці п'ять тем не лише відображають давньокитайське мислення про землю, але й асоціюються з технікою виготовлення порцеляни. Загальний досвід музею спрямований на те, щоб заново відкрити коріння Цзіндечжень, відтворити миттєвий досвід взаємодії печі, порцеляни та людини. Це свідчить про залучення архітектором символіко-метафоричного каналу трансляції традицій, який орієнтується на переосмислення архітектурних форм як семантичних кодів, метафор і культурних алюзій. Завдяки цьому каналові архітектура набуває багатозначності, стає носієм культурної пам'яті й засобом комунікації між поколіннями.

Вісь восьми цегляних склепін розташована в напрямку північ – південь двома відкритими торцями. Така орієнтація перетворює кожне склепіння на аеродинамічну трубу, дозволяючи прохолодному бризу проникати всередину та вловлювати найчастіший влітку південно-північний вітер. П'ять заглиблених двориків різного масштабу створюють ефект димаря, що відповідає якостям місцевих вертикальних двориків (рис. 4).

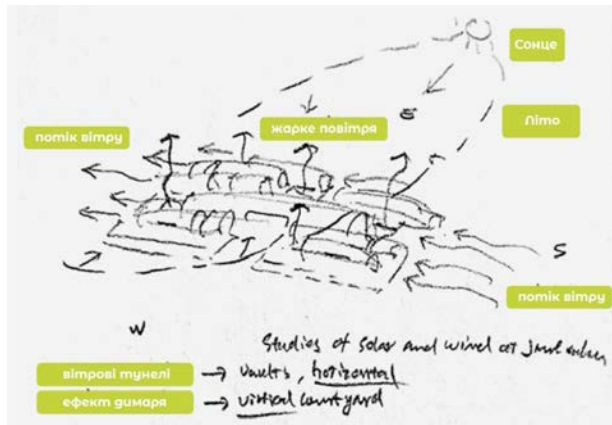

Рис. 4. Схема вентиляції будівлі Музею імператорської печі Цзіндечжень, Китай, 2020 р., архітектор Чжу Пей

Отже, повітря рухається горизонтально видовженими просторами музею та вертикально просторами двориків, що забезпечує провітрювання та охолодження. Створення архітектором умов для природної вентиляції свідчить про використання контекстуального каналу трансляції, що демонструє пристосування будівлі до місцевих кліматичних умов [6].

Ще один приклад, де Чжу Пей використовує традиційні матеріали та традиційні способи пристосування до клімату, – Художній центр Цзибо (Zibo OCT Art Center, 2020 р.). Будівля має кам'яні стіни з безліччю невеликих віконних отворів. Спосіб кладки стін Центру базується на місцевих грубих кам'яних стінах, які зазвичай використовуються місцевими жителями, що характерно для північного Китаю, особливо для провінції Шаньдун (рис. 5).

Окрім того, архітектор запозичує головну об'ємно-просторову якість традиційної китайської академії «Хейуань» – центральний внутрішній двір, оточений кількома будинками. Будинок має гіперболічний бетонний дах з величезним навісом, що морфологічно пов'язано з місцевою будівельною традицією та відповідає особливостям клімату. Покрівля також підкреслює публічність будівлі. У тіні та під дощем люди також можуть активно відпочивати [4].

Рис. 5. Художній центр Цзибо, Китай, 2020 р., архітектор Чжу Пей

Яскравим прикладом утілення контекстуального каналу трансляції традиційного зодчества, де архітектуру акцентовано на адаптації до середовища, клімату, локального соціокультурного й економічного контексту, є Центр села Мача (Macha Village Center, 2016 р.) у повіті Хуїнін провінції Ганьсу в Китаї. Проект було виконано архітектурним бюро "Oneweartharch architect".

Село розташоване в сухому яру на лісовому плато. Через посушливий клімат у селі бракує водних ресурсів, питної води. У місцевих житлах переважно використовують глинистий ґрунт як будівельний матеріал. Основним способом будівництва є використання традиційної утрамбованої землі, глини, цегляної кладки. Для перекриття даху часто використовують дерев'яні конструкції. Так, у проекті архітектори будують стіни з утрамбованої землі завтовшки 0,5 метра, що відповідає місцевій традиції та добре працює як теплова маса для ефективного балансування температури та вологості у приміщенні. Завдяки підвищеним гідроізоляційним властивостям немає необхідності робити штукатурку на поверхні земляної стіни (рис. 6).

Рис. 6. Центр села Мача повіту Хуїнін провінції Ганьсу (Китай), 2016 р., Oneweartharch architect

Центр розташований на схилі пагорба з ухилом приблизно 20 градусів. Схил пагорба виходить на схід і долину, звідки відкривається гарний краєвид. Простір Центру поділений на відкритий двір для зборів і театру, а також чотири незалежні земні будинки: багатофункціональний простір (задовольняє потреби в навчанні, виставці, читанні та зустрічах), магазин, клініку та дитячий центр (з маленькою кухнею). Подвір'я оточене чотирма земляними будинками різної висоти і виходить на східну долину. Архітектори запозичили форму двора з місцевих традицій, як метод особливої організації. Увесь будівельний матеріал – місцевий, що сприяло також модифікації території Центру. Ці земляні будинки зможуть природним чином влитися в місцевий ландшафт так само, як вони ростуть із місцевої землі.

Окрім того, архітекторами використана місцева традиція збору дощової води. За допомогою похилих дахів і наземної системи збору вода потрапляє в резервуар. Вітрові ресурси долини використовуються за допомогою системи вітряних турбін і можуть покривати щоденні потреби в електроенергії.

Важливо зазначити, що Центр мав особливу організацію будівництва, у якій були залучені десятеро місцевих жителів і приблизно сотня волонтерів з материкової частини Китаю, Гонконгу та з-за кордону, за підтримки Благодійного фонду Ву Чжі Цяо [3].

Використання місцевих будівельних практик, традиційних матеріалів і технологій будівництва свідчить про застосування об'єктно-морфологічного каналу трансляції. Орієнтація будівлі на ділянці, використання будівельних технологій утрамбованої землі, що дало можливість створити приємний для користування мікроклімат у будівлі, вернакулярні прийоми збору дощової води, усе свідчить про використання контекстуального каналу трансляції в об'єкті Центру.

Отже, ключовими напрямками сучасної китайської архітектури стають: переосмислення традиційних матеріалів як елементів сучасної культури, а не лише історичних артефактів; формування багатопланових, осмислених архітектурних рішень, що інтегрують технічні, функціональні, естетичні та символічні аспекти; реабілітація сільських регіонів шляхом створення нових об'єктів на основі локальних традицій і матеріалів; відмова від формального копіювання минулого на користь креативної інтерпретації та інноваційного розвитку; створення інклюзивних і сталих просторів, що враховують потреби різних соціальних груп і сприяють розвитку громад.

ВИСНОВКИ

Дослідження показало, що трансляція вернакулярного зодчества в новітній китайській архітектурі є багатокомпонентним процесом, який охоплює не лише формальне відтворення матеріалів і конструкцій, а й глибоке переосмислення їхнього символічного, соціального й екологічного змісту. Основні канали трансляції – об'єктно-морфологічний, контекстуальний, символіко-метафоричний – дозволяють архітекторам створювати багатопланову, інноваційну й ідентифікаційну архітектуру, що вкорінена у традиціях і спрямована в майбутнє.

Збереження та адаптація традиційних матеріалів і будівельних технік у сучасних китайських проєктах сприяють формуванню нових стандартів сталого будівництва, посиленню культурної самобутності та розвитку локальних архітектурних шкіл. Практика китайських архітекторів є прикладом ефективної інтеграції вернакулярної спадщини з новітньою архітектурою, що може бути корисною для подальших досліджень у сфері збереження та розвитку архітектурної культури. На особливу увагу заслуговує практика залучення місцевих громад до процесу проєктування і будівництва, що сприяє розвитку соціальної відповідальності та підвищенню якості архітектурного середовища.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Заварзін О. Мистецтво архітектури Китаю. *МИСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія*. 2017. Т. 12–13. С. 43–52.
- [2] Мартиненко А. Трансляція досвіду традиційного зодчества у професійній архітектурі кінця XVIII – початку XXI ст. : дис. ... докт. філософії в галузі архітектури : 18.00.01. Харків, 2019. 297 с. URL: <https://uacademic.info/ua/document/0419U000947>.
- [3] Chen C. Macha village center / OnEarthStudio. *ArchDaily*. URL: <https://www.archdaily.com/936509/macha-village-center-oneartharch-architect> (дата звернення: 28.07.2025).
- [4] Chen C. Zibo OCT art center / Studio Zhu-Pei. *ArchDaily*. URL: <https://www.archdaily.com/992656/zibo-oct-art-center-studio-zhu-pei> (дата звернення: 28.07.2025).
- [5] Han J. China's architecture in a globalizing world: between socialism and the market. London : Taylor & Francis Group, 2017. 196 p.
- [6] Han Shuang. Jingdezhen imperial kiln Museum / Studio Zhu-Pei. *ArchDaily*. URL: <https://www.archdaily.com/948083/jingdezhen-imperial-kiln-museum-studio-zhu-pei> (дата звернення: 28.07.2025).
- [7] Huang H., Xie Y., Chen J., Liang S., Chen Z. Bioclimatic design strategy of vernacular architecture in the south-east of China: a case study in Fujian, China. *International Journal of Low-Carbon Technologies*. 2024. Vol. 19. P. 1–17. DOI: 10.1093/ijlct/ctad079.

[8] Jingxia L. The bioclimatic features of vernacular architecture in China. *Renewable Energy*. 1996. Vol. 8. № 1–4. P. 305–308. DOI: 10.1016/0960-1481(96)88866-5.

[9] Lam J.C., Yang L., Liu J. Development of passive design zones in China using bioclimatic approach. *Energy Conversion and Management*. 2006. Vol. 47. № 6. P. 746–762. DOI: 10.1016/j.enconman.2005.05.025 (дата звернення: 28.07.2025).

[10] Liu Q., Liao Z., Wu Y., Mulugeta Degefu D., Zhang Y. Cultural sustainability and vitality of Chinese vernacular architecture: a pedigree for the spatial art of traditional villages in Jiangnan region Sustainability. 2019. Vol. 11. № 24. P. 6898. DOI: 10.3390/su11246898.

[11] Miao S. The contemporary remodelling of traditional materials in chinese vernacular architecture. *ArchDaily*. URL: <https://www.archdaily.com/943302/the-contemporary-remodelling-of-traditional-materials-in-chinese-vernacular-architecture> (дата звернення: 28.07.2025).

[12] Miao S. The Contemporary transformation of traditional Chinese architecture. *ArchDaily*. URL: <https://www.archdaily.com/959329/the-contemporary-transformation-of-traditional-chinese-architecture> (дата звернення: 28.07.2025).

[13] Rizzardi P.A. An interview with Lu Wenyu, Amateurarchitecturestudio. *ArchDaily*. URL: https://www.archdaily.com/630645/an-interview-with-lu-wenyu-amateur-architecture-studio?ad_campaign=normal-tag (дата звернення: 28.07.2025).

[14] Sicheng L. Why study chinese architecture? *Journal of the society of architectural historians*. 2014. Vol. 73. № 1. P. 8–11. DOI: 10.1525/jsah.2014.73.1.8 (дата звернення: 28.07.2025).

[15] Song Y., Liao C. Structural materials, ventilation design and architectural art of traditional buildings in Guangdong, China. *Buildings*. 2022. Vol. 12. № 7. P. 900. DOI: 10.3390/buildings12070900 (дата звернення: 28.07.2025).

[16] Wang Shu and the essence of Chinese architecture. *Gestalten EU shop*. URL: <https://gestalten.com/blogs/journal/wang-shu-and-the-essence-of-chinese-architecture?srltid=AfmBOooI5lg1ZjPpmQ8I-VW0fcsFhXO2yFIQ8sbhQtF8UGe5JIBvUC9m> (дата звернення: 28.07.2025).

[17] Wang Shu: master of modern tradition in architecture. *UGREEN*. URL: <https://ugreen.io/wang-shu-master-of-modern-tradition-in-architecture/> (дата звернення: 28.07.2025).

[18] Yang L., Lam J.C., Liu J. Bioclimatic building designs for different climates in China. *Architectural Science Review*. 2005. Vol. 48. № 2. P. 187–194. DOI: 10.3763/asre.2005.4823 (дата звернення: 28.07.2025).

[19] Zgusta R., Knapp R. C. China's vernacular architecture: house form and culture. *Asian Folklore Studies*. 1991. Vol. 50. № 1. P. 249. DOI: 10.2307/1178202 (дата звернення: 28.07.2025).

[20] Zhu J., Wei C., Hua L. Routledge handbook of Chinese architecture. London : Routledge, 2022. DOI: 10.4324/9781315851112 (дата звернення: 28.07.2025).

REFERENCES

[1] Zavarsin, O. (2017). *Mystetstvo arkhitektury Kytau* [The art of Chinese architecture]. *MIST: Mystetstvo, istoriia, suchasnist, teoriia*, 12–13, 43–52 [in Ukrainian].

[2] Martynenko, A. (2019). *Transliatsiia dosvidu tradytsiinoho zodchestva v profesiinii arkhitekturi kintsia XVIII – pochatku XXI st.* [Transmission of the traditional architecture's experience in the professional architecture of the late XVIII – early XXI centuries] *Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].

[3] Chen, C. *Macha Village Center / OnEarthStudio*. (n.d.). *archdaily.com*. Retrieved from <https://www.archdaily.com/936509/macha-village-center-oneartharch-architect> (date of access: 28.07.2025).

[4] Chen, C. Zibo OCT Art Center / Studio Zhu-Pei. *archdaily.com*. Retrieved from <https://www.archdaily.com/992656/zibo-oct-art-center-studio-zhu-pei> [in English].

[5] Han, J. (2019). *China's architecture in a globalizing world: Between socialism and the market*. London: Taylor & Francis Group [in English].

[6] Han, S. Jingdezhen Imperial Kiln Museum / Studio Zhu-Pei. *archdaily.com*. Retrieved from <https://www.archdaily.com/948083/jingdezhen-imperial-kiln-museum-studio-zhu-pei> (date of access: 28.07.2025) [in English].

[7] Huang, H., Xie Y., Chen, J., Liang, S., & Chen, Z. (2024). Bioclimatic design strategy of vernacular architecture in the south-east of China: A case study in Fujian, China. *International Journal of Low-Carbon Technologies*, 19, 1–17 [in English].

[8] Jingxia, L. (1996). The bioclimatic features of vernacular architecture in China. *Renewable Energy*, 8 (1–4), 305–308 [in English].

[9] Lam, J.C., Yang, L., & Liu, J. (2006). Development of passive design zones in China using bioclimatic approach. *Energy Conversion and Management*, 47 (6), 746–762 [in English].

[10] Liu, Q., Liao Z., Wu Y., Mulugeta Degefu, D., & Zhang, Y. (2019). Cultural sustainability and vitality of Chinese vernacular architecture: A pedigree for the spatial art of traditional villages in Jiangnan region. *Sustainability*, 11 (24), 6898. [in English].

[11] Miao, S. The contemporary remodelling of traditional materials in Chinese vernacular architecture. *archdaily.com*. Retrieved from <https://www.archdaily.com/943302/the-contemporary-remodelling-of-traditional-materials-in-chinese-vernacular-architecture> [in English].

[12] Miao, S. The contemporary transformation of traditional Chinese architecture. *archdaily.com*. Retrieved from <https://www.archdaily.com/959329/the-contemporary-transformation-of-traditional-chinese-architecture> [in English].

[13] Rizzardi, P.A. An interview with Lu Wenyu, Amateur Architecture Studio. *archdaily.com*. Retrieved from https://www.archdaily.com/630645/an-interview-with-lu-wenyu-amateur-architecture-studio?ad_campaign=normal-tag [in English].

[14] Sicheng, L. (2014). Why study Chinese architecture? *Journal of the Society of Architectural Historians*, 73 (1), 8–11 [in English].

[15] Song, Y., & Liao, C. (2022). Structural materials, ventilation design and architectural art of traditional buildings in Guangdong, China. *Buildings*, 12 (7), 900. [in English].

[16] Gestalten. Wang Shu and the essence of Chinese architecture. *gestalten.com*. Retrieved from <https://gestalten.com/blogs/journal/wang-shu-and-the-essence-of-chinese-architecture> [in English].

[17] UGREEN. Wang Shu: Master of modern tradition in architecture. Retrieved from [https://](https://ugreen.io/wang-shu-master-of-modern-tradition-in-architecture/)

ugreen.io/wang-shu-master-of-modern-tradition-in-architecture/ [in English].

[18] Yang, L., Lam, J.C., & Liu, J. (2005). Bioclimatic building designs for different climates in China. *Architectural Science Review*, 48(2), 187–194 [in English].

[19] Zgusta, R., & Knapp, R.C. (1991). China's vernacular architecture: House form and culture. *Asian Folklore Studies*, 50 (1), 249 [in English].

[20] Zhu, J., Wei, C., & Hua, L. (2022). *Routledge handbook of Chinese architecture*. London: Routledge [in English].

ABSTRACT

Martynenko A., Novak N. Vernacular building traditions in contemporary architecture of China.

Purpose. The purpose of the article is to identify and analyze the ways of transmitting vernacular architecture in contemporary Chinese architecture. Special attention is paid to the comprehension of traditional heritage through the modern design strategies of leading Chinese architects.

Methodology. The study applies a qualitative method of analyzing case studies of completed architectural projects that integrate vernacular principles into contemporary practice. The main analytical tool is the typology of transmission channels of tradition – object-morphological, symbolic-metaphorical, and contextual – which allows for a comprehensive assessment of the interaction between tradition and innovation. The analysis is conducted on the example of implemented projects by Wang Shu, Zhu Pei, and the architectural bureau Oneartharch architect.

Results. It was revealed that contemporary Chinese architecture integrates elements of vernacular building not only at a formal level but also through philosophical, ecological, and cultural strategies. Wang Shu's projects demonstrate object-morphological and contextual transmission channels: the use of recycled traditional materials, local constructions, and adaptation to the climate. Zhu Pei's works reflect a symbolic-metaphorical approach and the reproduction of cultural memory through form and space. The architects of Oneartharch work primarily within contextual and processual channels: they focus on the experience of presence, local crafts, and community participation in construction. All three approaches form an architecture that combines tradition and innovation.

Scientific novelty. For the first time, a comprehensive analysis of the transmission of vernacular tradition in contemporary Chinese architecture is carried out through five analytical channels. The potential of interaction between local heritage and modern design is revealed.

Practical relevance. The materials can be used in the educational process and in the design of architecture based on the principles of sustainable development, adaptability, and cultural continuity. The experience of China is valuable for countries that seek to reinterpret their traditional architecture in a contemporary context.

Keywords: contemporary Chinese architecture, vernacular architecture, transmission of tradition, architectural identity.

AUTHOR'S NOTE:

Martynenko Anna, Candidate of Architecture, Associate Professor at the Department of Architecture Fundamentals, O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Kharkiv, Ukraine, e-mail: annamartinenko2012@gmail.com, orcid: 0009-0001-1266-4459.

Novak Natalya, Candidate of Architecture, Associate Professor at the Department of Architecture Fundamentals, O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Kharkiv, Ukraine, e-mail: nata1nova1@gmail.com, orcid: 0000-0001-6209-4469.

Стаття подана до редакції 01.08.2025 р.

Стаття прийнята до опублікування 29.08.2025 р.

Стаття опублікована 30.10.2025 р.